

N:o 88.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1904 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af indragna kronofogdebostället Flämmestad n:o 1 i Östergötlands län.

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 26 sistlidne mars har Kungl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlemnad proposition (n:o 104) föreslagit Riksdagen att medgifva,

dels att en å en af förste landtmätaren Joh. Er. Linder år 1902 öfver förra kronofogdebostället $1\frac{1}{2}$ mantal Flämmestad n:o 1 i Mogata socken och Hammarkinds härad af Östergötlands län utmärkt lägenhet, benämnd Kronhem, måtte med ett område af 28,6 ar från hemmanet afsöndras och mot en köpeskilling af 300 kronor, att erläggas under loppet af tio år med en tiondedel årligen, samt i öfrigt på de i 6:te momentet af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 angifna villkor försäljas till lägenhetens nuvarande innehafvare Carl Filipsson;

dels att en till samma hemman hörande utäga, benämnd Roskeppet, jämväl måtte med en areal af 4 hektar 67,7 ar afsöndras och för sig försäljas på sätt, som stadgas i 8:de och följande momenten af förberörda kungl. skrifvelse;

dels att hemmanet i öfrigt måtte, sedan saluvärdering därå i vanlig ordning ägt rum, under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 omförmälda villkor å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas;

dels att samtliga delarna af hemmanet måtte af köparne tillträdas den 14 mars 1906;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar inflyta, måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefens anförande i detta ärende till ofvanberörda statsrådsprotokoll är af följande lydelse:

»I underdånig skrifvelse den 26 nästlidne februari har domänstyrelsen anmält, att vid år 1903 å förra kronofogdebostället $1\frac{1}{2}$ mantal Flämmestad n:o 1 i Mogata socken och Hammarkinds härad af Östergötlands län hållen uppskattning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1906 af detta hemman, som lämnade mer än 600 kronor i arrende, uppskattningsmännen framställt förslag om afsöndring och försäljning från hemmanet af en bebyggd lägenhet äfvensom af en utäga; och har domänstyrelsen, under åberopande af nådiga skrifvelsen till styrelsen angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896, underställt förslaget Kungl. Maj:ts pröfning.

I sammanhang härmed har styrelsen ock till Kungl. Maj:ts bedömande hänskjutit under ärendets behandling väckt fråga om försäljning jämväl af själfva stamhemmanet, och har styrelsen med sin ofvanberörda underdåniga skrifvelse tillika öfverlämnat instrument öfver förenämnda uppskattningsförrättning jämte en af förste landtmätaren Joh. Er. Linder år 1902 öfver hemmanet upprättad karta med tillhörande beskrifning äfvensom yttrande af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet samt öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af omförmälda handlingar inhämtas:

att hemmanet, som är beläget $1\frac{1}{2}$ mil från närmaste stad, Söderköping, är försedt med följande åbyggnader, nämligen, vid hufvudgården boningshus, innehållande förutom förstuga och kök, stuga på nedre botten samt stuga och kammare på den öfre, bod, redskapshus och stall, dessa tre hus under gemensamt tak, fähus med portlider samt loge och oxhus, äfven under ett tak, drängstuga, brygghus, källare, svinhus och hemlighus samt vid en hemmanet tillhörande utäga, benämnd Roskeppet, en lada;

att af nu uppräknade byggnader, hvilka försäkrats mot eldskada för 5,210 kronor, svinhuset är i godt skick, boningshuset, brygghuset, källaren, hemlighuset och ladan vid Roskeppet i försvarligt skick samt alla öfriga husen i mindre godt skick;

att uppskattningsmännen ansett boden, redskapshuset, stallet, fähuset med portluder, logen, oxhuset och drängstugan, hvilka alla vore gamla, otidsenliga och otillräckliga, ej förtjäna att repareras och därför tillstyrkt, att desamma skulle under den stundande nya arrendeperioden ersättas med nya byggnader, till hvilka ritningar uppgjorts äfvensom kostnadsförslag, dessa senare slutande sammanlagt å 9,398 kronor 52 öre;

att till hemmanet hör en ägoareal af 70,552 hektar, däraf 29,774 hektar åker 39,956 hektar skogs- och hagmark samt återstoden impediment;

att åkerjorden, som befanns väl häfddad, består vid hufvudgården af styf, mullfattig lerjord och vid utägan, där åkerarealen utgör 4,261 hektar, af dels lätt lera och dels dungjord på lerbotten;

att från hemmanets skog ej kan erhållas något byggnadsvirke;

att hemmanet, som är bevillningstaxerad till 12,000 kronor, för närvarande lämnar i arrende 713 kronor;

att å hemmanet finnes en lägenhet, benämnd Kronhem, som, för närvarande innefattande ägofigurerna n:is 120—125 å ofvanberörda karta med en sammanlagd areal af 18,6 ar åker, är försedd med stuga och smedja, tillhöriga lägenhetens innehafvare smeden Carl Filipsson;

att uppskattningsmännen, som ansett lägenheten kunna utan men från hemmanet afsöndras, föreslagit, att densamma måtte till innehafvaren försälas, med den tillökning i området, att till detsamma lades af ägofiguren n:o 119 å kartan, bestående af betesmark, 10 ar, hvarigenom lägenheten komme att innehålla sammanlagt 28,6 ar;

att lägenheten med nyssnämnda område, som blifvit å kartan med gränser i rött utmärkt, åsatts ett saluvärde af 300 kronor;

att, då utägan Roskeppet, innehållande, utom 9 ar impediment, en areal af 4 hektar 58,7 ar, däraf 4 hektar 26,1 ar, såsom förut nämnts, består af åker och återstoden af backar och renar, kunde, såsom belägen på ett afstånd från hufvudgården af 6,5 kilometer, utan olägenhet frånskiljas hemmanet, uppskattningsmännen hemställt, att jämväl denna äga måtte från hemmanet afsöndras och försälas;

att utägan af uppskattningsmännen ansetts äga ett saluvärde af 2,343 kronor;

att vid beräklandet af hemmanets arrendevärde, som föreslagits till 710 kronor, efter afjämfning från 712 kronor 46 öre, åkern vid hufvudgården uppskattats efter 20 kronor per hektar, betet till 60 kronor, skogsafkastningen till 25 kronor samt afkomsten från lägenheten Kronhem och utägan Roskeppet, därest dessa bibehållas under arrendet, till 15 kronor för den förra och för den senare till 106 kronor 52 öre,

hvilka båda sistnämnda belopp, tillsammans 121 kronor 52 öre, borde, om de föreslagna afsöndringarna komme till stånd, afkortas å det ofvan upptagna arrendevärdet;

att Filipsson i skriftligt af behörig borgen åtföljdt förklarande tillkännagifvit, att han önskade inköpa lägenheten för en köpeskillning, motsvarande det åsatta saluvärdet, att erläggas under loppet af 10 år med en tiondedel årligen;

samt att Kungl. Maj:ts befallningshafvande intet haft att erinra mot de af uppskattningsmännen föreslagna afsöndringar.

Hvad åter angår det område af hemmanet, som efter afsöndringarna skulle kvarblifva i kronans ägo, har Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med erinran att den af uppskattningsmännen beräknade kostnaden för de byggnader, som ansåges böra under nya arrendeperioden uppföras, utgörande öfver 9,000 kronor, motsvarade mer än arrendet för 15 år, sådant det föreslagits för det fall, att afsöndringarna komme till stånd, vidare anført, att uppskattningsmännen väl icke haft uppdrag att verkställa annat än arrendeuppskattning af egendomen och således ej kunnat framkomma med annat förslag än det föreliggande, men att Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke kunde underlåta att vid öfverlämnandet af detsamma fästa uppmärksamheten å den stora byggnadskostnaden i förhållande till fastighetens taxeringsvärde och å den ringa afkastning, som skulle erhållas efter de föreslagna påkostnaderna, samt med hänsyn härtill och då fastigheten, som icke vore för något statsändamål behöflig, under förutsättning af frånskiljande af Kronhem och Roskeppet, vore försäljningsbar vid utgången af nästa arrendeperiod, hemställa, att domänstyrelsen ville vidtaga åtgärder för utverkande af medgifvande till försäljning af hela ifrågavarande fastighet.

För egen del har domänstyrelsen, som lika med Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke haft något att invända mot de af uppskattningsmännen föreslagna afsöndringar, funnit de skäl, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande anförts för försäljning jämväl af själfva stamhemmanet, vara af den betydelse, att styrelsen ej kunde annat än tillstyrka en sådan åtgärd.»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må
vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 26 april 1904.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.